

KONKURS HISTORYCZNY DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP WOJEWÓDZKI
22 lutego 2022 r. godz. 9.00

Uczennico/Uczniu:

1. Arkusz składa się z 28 zadań, na których rozwiązanie masz **90** minut.
2. Pisz długopisem/piórem - dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	60	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej WKK		

Teksty i ilustracje do zadania 1.

Tekst 1

Dom, który Salomon zbudował dla Pana, miał sześćdziesiąt łokci długości, dwadzieścia szerokości i trzydzieści wysokości. Sień zaś przed główną budowlą świątyni miała dwadzieścia łokci długości, stosownie do szerokości świątyni, i dziesięć łokci szerokości, w kierunku długości świątyni. Świątynię zaopatrzył w okna o zakratowanych wnękach. Na murze świątyni dokoła poprowadził nadbudowę z pięter wokół głównej budowli i sanktuarium oraz zrobił dokoła boczne pomieszczenia. Zaopatrzył dom na zewnątrz w skarpy dokoła, aby pomieszczeń bocznych nie trzymały mury świątyni.

Na podstawie: <https://biblia.deon.pl/rozdzial.php?id=1232>

Tekst 2

W niegodziwy sposób dostał się na arcykapłańskie stanowisko Jazon. Obiecywał on królowi trzysta sześćdziesiąt talentów w srebrze, jeżeli mu będzie dozwolone urządzić własnym kosztem gimnazjon w pobliżu świątyni. Król zgodził się, a kiedy on objął władzę, zaraz zaczął narzucać swym rodakom grecki sposób życia. Zniósł humanitarne przywileje królewskie. Burząc Prawem uświęcone urządzenia, wprowadzał zwyczaje przeciwne Prawu. Nastąpiło tak wielkie rozkrzewienie hellenizmu i taka moda na obce obyczaje, że za nic sobie mając zaszczyty ojczyste, za najpiękniejsze uważali greckie odznaczenia.

Na podstawie: <https://biblia.deon.pl/rozdzial.php?id=1073>

Tekst 3

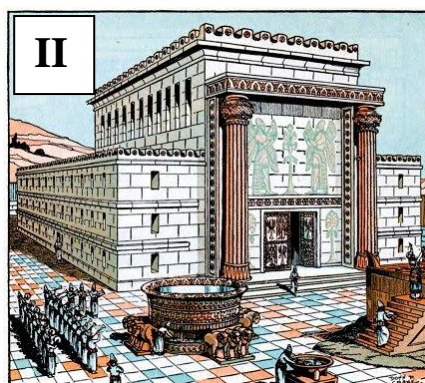
Odpłynawszy z Pafos, Paweł i jego towarzysze przybyli do Antiochii Pizydyjskiej, weszli w dzień sobotni do synagogi i usiedli. Po odczytaniu Prawa i Proroków przełożeni synagogi powiedzieli: «Przemówcie, bracia, jeżeli macie jakieś słowo zachęty dla ludu». Wstał więc Paweł i przemówił: «Z potomstwa Dawida, stosownie do obietnicy, wyprowadził Bóg Izraelowi Zbawiciela. Mieszkańcy Jerozolimy i ich zwierzchnicy nie uznali Go i chociaż nie znaleźli w Nim żadnej winy zasługującej na śmierć, zażądali od Piłata, aby Go stracił. A gdy wykonali wszystko, co było o Nim napisane, zdjęli Go z krzyża i złożyli w grobie».

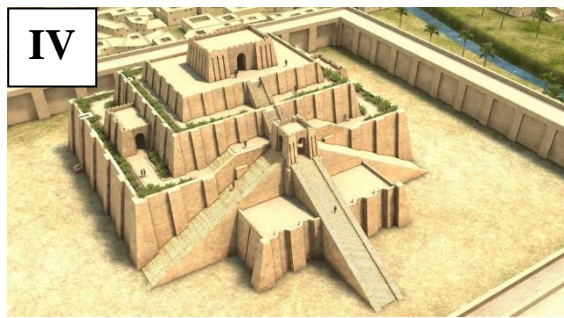
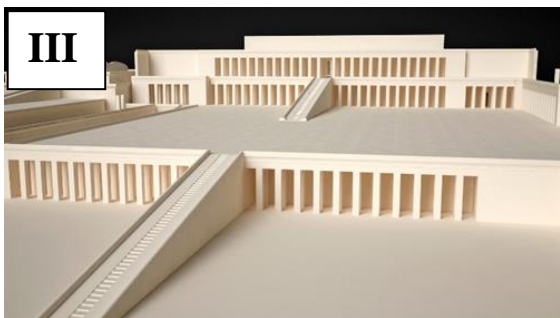
Na podstawie: <https://biblia.deon.pl/rozdzial.php?id=390>

Tekst 4

Nad rzekami Babilonu - tam myśmy siedzieli i płakali, kiedyśmy wspominali Syjon.
Na topolach tamtej krainy zawiesiliśmy nasze harfy.
Bo tam żądali od nas pieśni ci, którzy nas uprowadzili.
Jakże możemy śpiewać pieśń Pańską w obcej krainie?
Przypomnij, Panie, synom Edomu, dzień Jeruzalem,
kiedy oni mówili: «Burzcie, burzcie - aż do jej fundamentów!»
Jeruzalem, jeśli zapomnę o tobie, niech uschnie moja prawica!

Na podstawie: <https://biblia.deon.pl/rozdzial.php?id=970>

Na podstawie:

https://lh3.googleusercontent.com/proxy/uXFNhPyHDvLGkp7O1Fxflfjn9PFuNpEs7n_HAZNdGqF3O-vdgROB3qTLX9MEsCg6RerUFGYgKaPLiZscl38_4Dz872w
https://static.turbosquid.com/Preview/001318/586/LK/_D.jpg
[https://www.realmofhistory.com/wp-content/uploads/2019/06/\[...\]_history_reconstruction-min.jpg](https://www.realmofhistory.com/wp-content/uploads/2019/06/[...]_history_reconstruction-min.jpg)
[https://www.mozaweb.com/pl/mozaik3D/TOR/okor/\[...\]/960.jpg](https://www.mozaweb.com/pl/mozaik3D/TOR/okor/[...]/960.jpg)

Zadanie 1.1. (0-1 pkt)

...../1

Uporządkuj teksty według kolejności chronologicznej wydarzeń, do których nawiązują. Wypisz cyfry 1-4 we właściwej kolejności.

Właściwa kolejność to

Zadanie 1.2. (0-1 pkt)

...../1

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Fragment Biblii Nowego Testamentu został zacytowany w tekście oznaczonym numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

...../1

Zadanie 1.3. (0-1 pkt)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Domniemany wygląd świątyni opisanej w Tekście 1. został przedstawiony na ilustracji oznaczonej numerem

- A. I.
- B. II.
- C. III.
- D. IV.

Tekst do zadania 2.

Podczas wyprawy na Krzyżaków, gdy z rycerstwem ziem: Krakowskiej, Ruskiej i Podolskiej przybył z Wolborza nad Wisłę i gdy po złączeniu się z rycerstwem wielkopolskim przeprawił się przez Wisłę po moście na statkach zbudowanym, gdzie niebawem nadciągnął z ludem litewskim wielki książę Witold, wówczas to w kole obozowym nad Wisłą, wydał król Władysław przywilej. W 1-szym artykule zrzekał się prawa bicia monety bez zezwolenia prałatów i panów; w 3-im zobowiązywał się nie konfiskować dóbr dziedzicznych czyichkolwiek bez poprzedniego przekonania sądowego; w 4-ym obiecywał załatwić spory graniczne pomiędzy dobrami ziemskimi. Artykuł 5-ty orzekał, że odtąd żaden sędzia nie może być starostą w ziemi, w której pełni urząd sędziowski.

Na podstawie: [https://pl.wikisource.org/wiki/Encyklopedia_staropolska/\[...\]](https://pl.wikisource.org/wiki/Encyklopedia_staropolska/[...])

Zadanie 2.1. (0-1 pkt)

...../1

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Przywilej, którego okoliczności nadania i postanowienia opisano w tekście, historycy nazywają przywilejem

- A. koszyckim.
- B. czerwińskim.
- C. jedlnieńsko-krakowskim.
- D. cerekwicko-nieszawskim.

...../1

Zadanie 2.2. (0-1 pkt)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wspomniany przywilej zapewniał ochronę własności szlacheckiej w artykule

- A. pierwszym.
- B. trzecim.
- C. czwartym.
- D. piątym.

Ilustracja do zadania 3.

<https://s.lubimyczytac.pl/upload/books/89000/89853/352x500.jpg>

...../3

Zadanie 3. (0-3 pkt)

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

Ukazana na ilustracji książka dotyczy dziejów **3.1.**____ . Dowódcą Europejczyków w tytułowej bitwie był **3.2.**____ . Opisywana w książce kampania wojenna stanowiła część procesu określanego przez historyków jako **3.3.**____ .

3.1.	A. Afryki	B. Ameryki	C. Azji
3.2.	A. Hernán Cortés	B. Ferdynand Magellan	C. Francisco Pizarro
3.3.	A. konkwista	B. kontrreformacja	C. rekonkwista

Ilustracje do zadania 4.

[https://www.filmweb.pl/film/\[...\]1999-842/photos/412331](https://www.filmweb.pl/film/[...]1999-842/photos/412331)
[https://neurolingwistyka.com/artykuly/\[...\] -cz-2](https://neurolingwistyka.com/artykuly/[...] -cz-2)
[http://sfkadr.com/pl/movies/50/\[...\] .html#lg=1&slide=7](http://sfkadr.com/pl/movies/50/[...] .html#lg=1&slide=7)
<http://www.repozytorium.fn.org.pl/?q=pl/node/8696>
[https://kultura.gazeta.pl/kultura/7,114438,27633220,g\[...\] -daje-odpowiedz.html](https://kultura.gazeta.pl/kultura/7,114438,27633220,g[...] -daje-odpowiedz.html)
<https://m.imdb.com/title/tt0133309/mediaviewer/rm2741606657/>
[https://www.telemagazyn.pl/film/\[...\] -69557/](https://www.telemagazyn.pl/film/[...] -69557/)

Zadanie 4. (0-4 pkt)

Do opisów fabuły zamieszczonych w tabeli dobierz kadry z filmów. Wybierz je spośród ilustracji oznaczonych literami A-G. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

4.1.	W nadgoplańskim kraju rządy sprawuje „krwawy książę” Popiel, który, aby zapewnić sukcesję synowi, morduje cały swój ród. Jego zbrodnie wywołują bunt kmieci. https://www.filmweb.pl/film/[...]l-2003-34021/descs	A	B	C	D	E	F	G
4.2.	Serial przedstawia losy córki Giana Galeazzo Sforzy, a zarazem żony Zygmunta Starego oraz historię Rzeczypospolitej i Wielkiego Księstwa Litewskiego. https://vod.tvp.pl/website/[...]l,39966363#	A	B	C	D	E	F	G
4.3.	Saga rodzinna, dwóch pokoleń rodziny Niechciców, ukazanie na tle przemian, społeczeństwa polskiego w latach 1865-1914. https://www.filmweb.pl/film/[...]l-1975-8176/descs	A	B	C	D	E	F	G
4.4.	Dzieje miłości Andrzeja Kmicica, chorążego orszańskiego i Oleńki Billewiczówny, rzucone na barwne tło historyczne najazdu szwedzkiego na Polskę w latach 1655-1660. https://www.filmweb.pl/film/[...]l-1974-1185/descs	A	B	C	D	E	F	G

Ilustracja do zadania 5.

<https://pl.opisanie-kartin.com/images/image173.jpg>

Zadanie 5. (0-2 pkt)

Rozstrzygnij, czy przedstawiona na ilustracji rzeźba jest przykładem sztuki renesansowej czy barokowej. Odpowiedź uzasadnij, podając dwa argumenty.

Rozstrzygnięcie:

ARGUMENT 1

.....

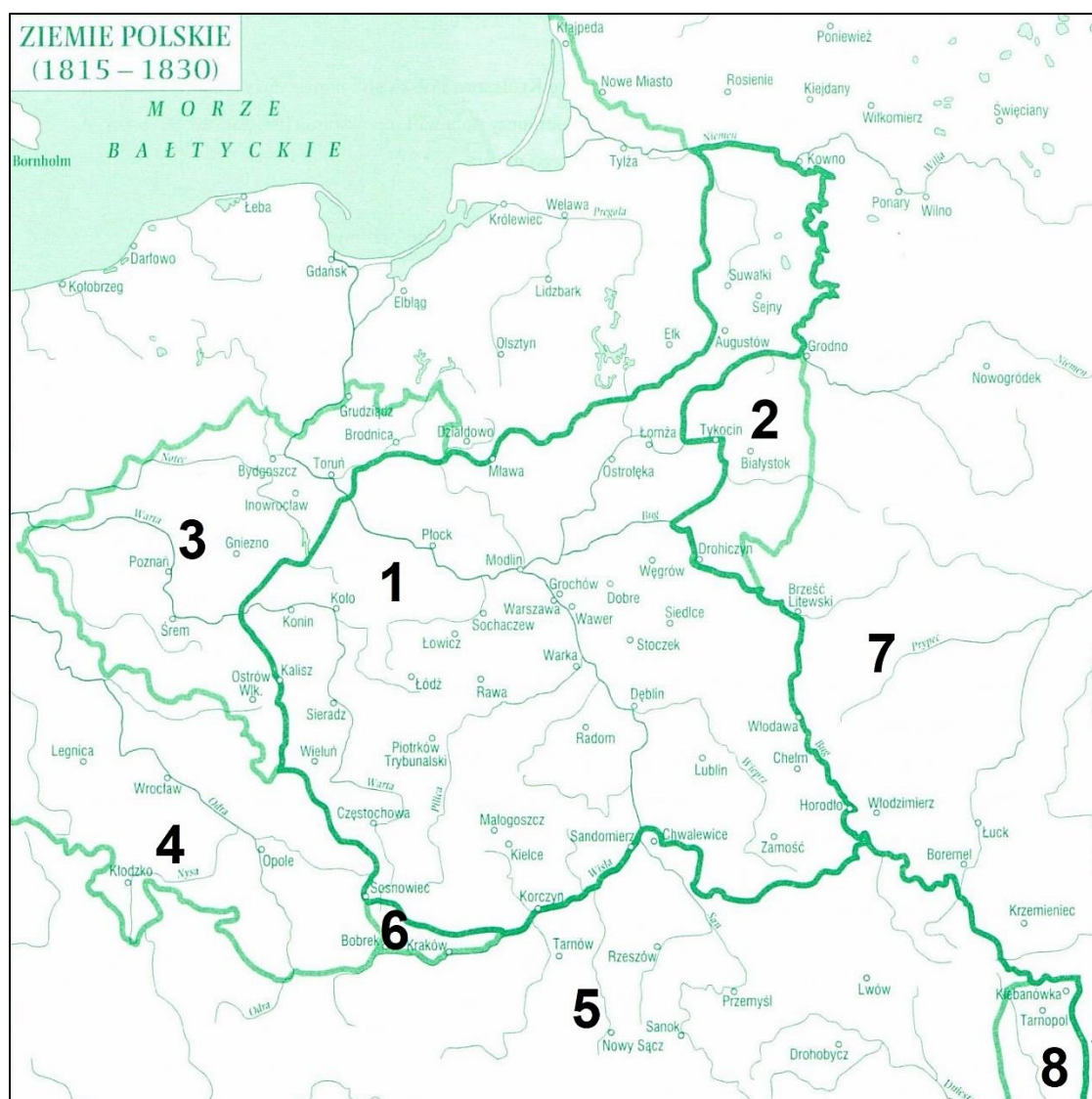
.....

ARGUMENT 2

.....

.....

Mapa i teksty do zadań 6. i 7.

Na podstawie: W. Chybowski, *Historia. Gimnazjum. Zeszyt do ćwiczeń na mapach konturowych*, Warszawa 2002, s. 53.

Tekst A

Było swoistym eksperymentem pruskiej władzy wypełniającym postanowienia podpisanego 9 czerwca 1815 roku aktu końcowego kongresu wiedeńskiego, który gwarantował Polakom zachowanie ich narodowości, oddając wszelako ustalenie zakresu polskich praw do rozstrzygnięcia monarchom państw zabornych. W wypracowanych w Berlinie rozwiązaniach brano z pewnością pod uwagę narodowe realia, skoro w liczącym ponad 776 tysięcy mieszkańców Księstwie aż 65,7% stanowili Polacy, 27,7% Niemcy, zaś 6,4% Żydzi.

Na podstawie: [https://pw.ipn.gov.pl/pwi/historia/kulisy-\[/8548,/\[...\]/8548,/\[...\].html](https://pw.ipn.gov.pl/pwi/historia/kulisy-[/8548,[/8548,[/8548,[/8548,[/8548,[/8548,[/8548,[/8548,[/8548,[/8548,/[...]/8548,/[...].html)

Tekst B

Na mocy traktatu tylżyckiego z 1807 r. oderwane zostało od Prus i przyłączone do Rosji niewielkie terytorium, które do 1795 r. stanowiło część Rzeczypospolitej. W 1808 r. utworzono z tego terytorium odrębną jednostkę administracyjną, składającą się z czterech powiatów, która podlegała generał-gubernatorowi wileńskiemu. W 1814 r. ludność dzieliła się procentowo w sposób następujący: chłopci państwowi – 38,3%, chłopci podlegli obszarnikom – 26,4%, mieszczaństwo – 16,2%, szlachta – 13,5%, chłopci podlegli duchowieństwu tudzież ludzie wolni – 4,3%, pozostała ludność – 1,3%.

Na podstawie: M. Ułaszczuk, *Materiały do dziejów [...]*, s. 333, 337 - https://bg.uwb.edu.pl/pcr/RB/files/RB02_010.pdf

Tekst C

Na tym obszarze dobrze rozwijało się szkolnictwo w języku ojczystym, działał Uniwersytet Jagielloński, powstało Towarzystwo Naukowe (późniejsza Akademia Umiejętności), działało Towarzystwo Przyjaciół Muzyki i publiczna czytelnia miejska, wydawano „Kwartalnik Naukowy”. Rozwój nauki i narodowej kultury utrwalił jego pozycję jako miejsca szczególnego dla tożsamości narodowej Polaków. Sprzyjały temu organizowane przez władze miasta ważne uroczystości patriotyczne: np. pochówek w Katedrze Króla Józefa Poniatowskiego (1817 r.) oraz Naczelnika Tadeusza Kościuszki (1818 r.).

Na podstawie: [https://ank.gov.pl/wystawy/\[...\]-materialy-z-zasobu-\[...\]-archiwum/](https://ank.gov.pl/wystawy/[...]-materialy-z-zasobu-[...]-archiwum/)

...../3

Zadanie 6. (0-3 pkt)

Każdemu z obszarów opisanych w tekstach A-C przyporządkuj cyfrę, którą oznaczono jego terytorium na mapie. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą cyfrę 1-8.

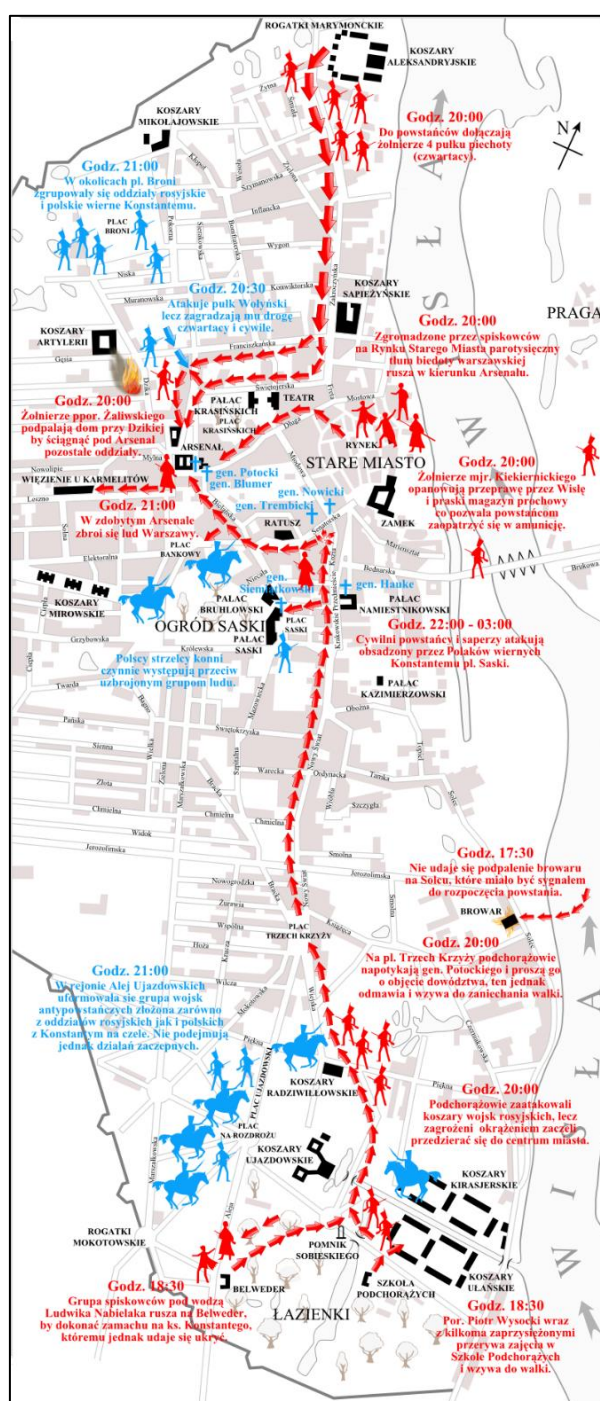
6.1.	Tekst A	1	2	3	4	5	6	7	8
6.2.	Tekst B	1	2	3	4	5	6	7	8
6.3.	Tekst C	1	2	3	4	5	6	7	8

Zadanie 7. (0-1 pkt)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Tekst B dotyczy podziałów społecznych sprzed uwłaszczenia chłopów.	P	F
W okresie, którego dotyczy mapa, ustrój konstytucyjny obowiązywał zarówno na terytorium oznaczonym cyfrą 1, jak i cyfrą 7.	P	F

Ilustracja do zadania 8.

[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e9/Wydarzenia_\[...\].png](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e9/Wydarzenia_[...].png)

Zadanie 8. (0-1 pkt)

Podaj stosowaną przez historyków nazwę oraz datę roczną wydarzeń przedstawionych na ilustracji.

Nazwa:

Data roczna:

Ilustracja i tekst do zadania 9.

https://www.national-geographic.pl/media/cache/gallery_view/uploads/media/default/0010/48/39f652e6381be4f9f92664be343cc338fe4d64bf.jpeg

Lat temu osiemdziesiąt i siedem ojcowie nasi na tym kontynencie dali początek narodowi, poczętemu w wolności i przekonaniu, że wszyscy ludzie rodzą się równi. Toczymy wielką wojnę domową, która jest dla nas czasem próby za cel mającej odpowiedź na pytanie, czy naród w takim duchu poczęty ma szanse na przetrwanie. I to my, z Bożą pomocą, doczekamy odrodzenia idei wolności w tym kraju i to my sprawimy, że rządy narodu, przez naród i dla narodu nie znikną wraz z nami z powierzchni ziemi.

Na podstawie: *Wielkie mowy historii*, Warszawa 2006, tom 2, s. 93.

Zadanie 9. (0-1 pkt)

Rozstrzygnij, czy autorem zacytowanego przemówienia jest polityk, którego podobizna została przedstawiona na ilustracji. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Ilustracje do zadania 10.

Ilustracja A

Na podstawie: <http://ekartkazwarszawy.pl/kartka/f.../>

Napis pod rysunkiem: *Niemiec butny i szorstkawy zrobił nalot na Warszawę,
Lecz wojak Dikij Danił przedziurawił jego piką
I stąd żona Paulina szyje portki z Zeppelina*

Ilustracja B

Napis na medalu: Józef Ostrowski, Arcybiskup Aleksander Kakowski, Księżę Zdz. Lubomirski

<https://wcn.pl/eauctions/180405/details/92758/>[...]

Zadanie 10. (0-1 pkt)

...../1

Rozstrzygnij, które ze źródeł – ilustracja A czy B – odnoszą się do wydarzeń wcześniejszych. Odpowiedź uzasadnij, odnosząc się do treści obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

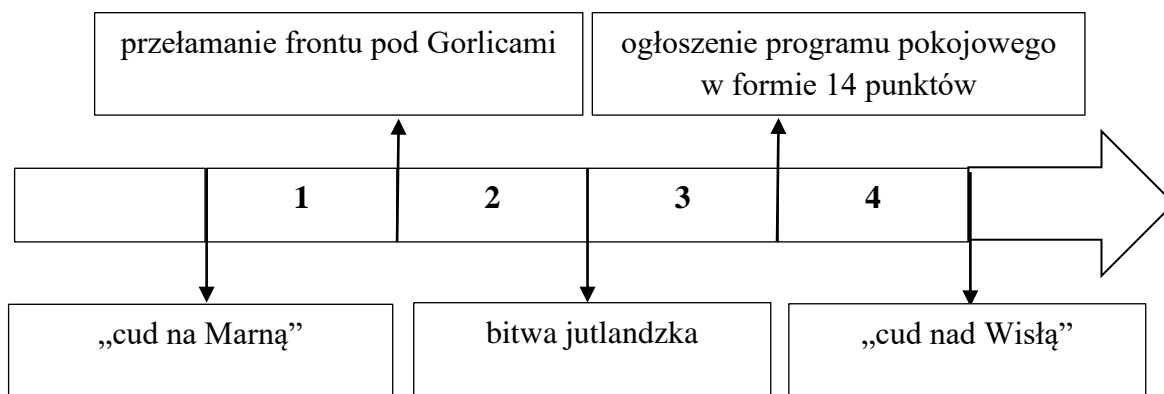
Uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....
.....

Tekst i taśma chronologiczna do zadania 11.

Młody *Friedenkaiser* („Cesarz Pokoju”) osobiście poprowadził jedną z kilku serii negocjacji z mocarstwami sprzymierzonymi. Wiosną 1917 r. dwukrotnie spotykał się w Szwajcarii ze swoim szwagrem, czynnym oficerem w służbie belgijskiej, który pełnił funkcję pośrednika w rokowaniach z Paryżem i Londynem. Był gotów na terytorialne ustępstwa wobec Włoch. Ale nie zdołał przekonać ani Włochów ani Francuzów, że potrafi wywrzeć wpływ na Berlin, i kiedy Clemenceau w końcu poinformował opinię publiczną o tych kontaktach, musiał się ukorzyć przed Wilhelmem.

Na podstawie: N. Davies, *Europa. Rozprawa historyka z historią*, Kraków 2010, s. 968-969.

...../1

Zadanie 11.1. (0-1 pkt)

Podaj nazwę państwa rządzonego przez osobę określoną w cytowanym tekście jako *Cesarz Pokoju*.

.....

Zadanie 11.2. (0-1 pkt)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

...../1

Opisane w tekście wydarzenia miały miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Teksty do zadania 12.

Tekst A

Rząd Tymczasowy... Ile sympatii, ile poezji dookoła niego! Jacy prawdziwi demokraci! Widziałem kilku członków Rządu i rozmawiałem z nimi. A więc poznałem Lwowa (premiera), Kiereńskiego, Lebediewa, Ceretellego, Skobieleva, Pierewierziewa, Oldenburga i Awksientjewa.

Na podstawie: T. Parczewski, *Pamiętniki gubernatora Kronsztadu*, Warszawa 2006, s. 103.

Tekst B

Widząc, że Polacy na Moskwę nie idą i nie pójdą, bolszewicy przeciągają rozmyślnie pertraktacje ryskie. Dzień podpisania traktatu zbiega się z końcem operacji przeciwko Kronsztadowi. Mogło się bowiem bolszewikom wydawać, że długi opór Kronsztadu ujawnia słabość sowietów, a więc że Kronsztad może się stać zachętą dla Polaków do zerwania rokowań i dalszego prowadzenia wojny.

Na podstawie: T. Parczewski, *Pamiętniki gubernatora Kronsztadu*, Warszawa 2006, s. 236-237.

Tekst C

W Petrogradzie został dokonany przewrót bolszewicki. Utworzona została „Czeka” i zaczęły się reformy ustroju społeczno-państwowego według gotowych przepisów komunistycznych. Oto nikną produkty żywnościowe: nie ma co jeść! Żadnych rynków prywatnych nie ma. Sklepy znacjonalizowano. Nie ma własności prywatnej, prócz rzeczy osobistego użytku. Znacjonalizowano domy. Dawny właściciel już nie jest właścicielem. Rządzi teraz domem „domowy komitet biedoty” czyli „domkobied”.

Na podstawie: T. Parczewski, *Pamiętniki gubernatora Kronsztadu*, Warszawa 2006, s. 139-142.

...../1

Zadanie 12.1. (0-1 pkt)

Ułóż wydarzenia opisane w tekstach A-C w kolejności chronologicznej. Wpisz we właściwe miejsca litery, którymi oznaczono teksty.

...../1

Zadanie 12.2. (0-1 pkt)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wspomniana w Tekście C *Czeka* to

- A. Rada Komisarzy Ludowych.
- B. Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych.
- C. Główny Zarząd Poprawczych Obozów Pracy.
- D. Wszechrosyjska Komisja Nadzwyczajna do Walki z Kontrrewolucją i Sabotażem.

Ilustracja i tekst do zadania 13.

Na podstawie: [https://wpolityce.pl/historia/549331-100-lat-temu-\[-...\]](https://wpolityce.pl/historia/549331-100-lat-temu-[-...])

Pieśń Powstańców ku uczczeniu dnia 27. 12. [...]

Hasło dziś rozbrzmiewa, hej za broń powstańcy!
Prusak zdzierać chce sztandary, padają ofiary, hej za broń!
Łańcuch bohaterów z piersi murowany,
Broni grodu Przemysława, cześć powstańcom, sława, hej za broń!
Niemca ogień praży, pękają granaty.
Krwawy bój się toczy, już wróg się poddaje.
Dzielni [...] pokazali światu, jak Prusaka się wypędza,
śpiesznie do Heimatu, hej za broń!

Na podstawie: [http://www.\[...\]/mu_marsylianka/tekst.html](http://www.[...]/mu_marsylianka/tekst.html)

Zadanie 13. (0-1 pkt)

...../1

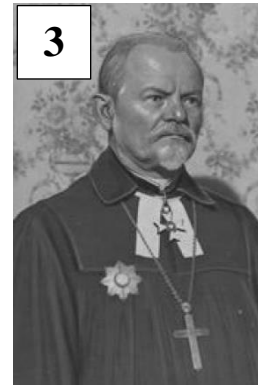
Rozstrzygnij, czy ukazany na ilustracji pomnik i zacytowana pieśń upamiętniają to samo powstanie. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mapa i ilustracje do zadania 14.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 246-247.

Zadanie 14. (0-2 pkt)

Do każdego obszaru oznaczonego na mapie literą A-D dopisz nazwę wyznania, które było dominujące wśród ludności tego obszaru. Dla wyznań oznaczonych literami A, B i D dopisz także numer, którym oznaczono wizerunek duchownego danego wyznania.

Obszar	Nazwa dominującego wyznania	Portret nr
A		
B		
C		x
D		

Ilustracje do zadania 15.

1

2

3

4

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/17/POL_WAW_MSI_Tablica_kierunkowa.jpg/220px-POL_WAW_MSI_Tablica_kierunkowa.jpg
https://www.pap.pl/sites/default/files/styles/main_image/public/202112/pap_20210218_OBC.jpg?h=bf531a8c&itok=yUPbLSSn
https://pliki.portalsamorzadowy.pl/i/12/59/63/125963_r0_940.jpg
<https://ocdn.eu/pulscms-transforms/1/5DYk9kpTURBXy8xMzkxM2YxMjgwMjM0NjJmNGFmYTRjYzIxY2NkMThmNC5qcGeTIQMAG80DIM0BwpMJpmM5MWU5MAaTBc0EsM0CdoGhMAE/zle-zawieszone-tablice-na-stacji-rondo-daszynskiego.jpg>

...../1

Zadanie 15.1. (0-1 pkt)

Do poniższych opisów miejsc znanych z topografii Warszawy dopisz cyfry 1-4, którymi podpisano tablice z ich nazwami. Każdej cyfry użyj tylko raz (dwa opisy pozostaną bez dopisanej cyfry).

A. Miejsce noszące imię historycznego przywódcy ruchu ludowego	
B. Miejsce upamiętniające marszałka Sejmu i jednego z twórców Centrolewu	
C. Miejsce nazwane na cześć jednego z dowódców powstania warszawskiego	
D. Miejsce poświęcone pamięci polityka, który zginął w zamachu	
E. Miejsce, w którym jego dzisiejszy patron wielokrotnie odbierał defilady wojskowe	
F. Miejsce, z którego (ze względu na nazwę) narodowcy rozpoczynają Marsz Niepodległości	

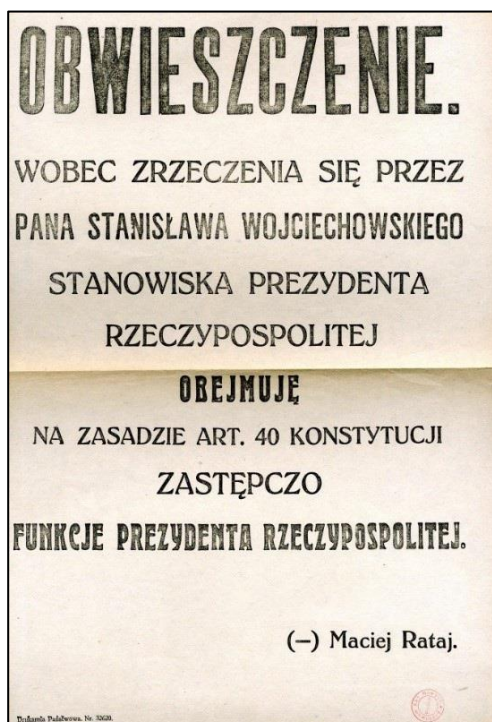
...../1

Zadanie 15.2. (0-1 pkt)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Wśród upamiętnionych na zaprezentowanych tablicach postaci dominują politycy historycznie związani z polską prawicą.	P	F
Tablice przywołują nazwiska dwóch prezydentów i dwóch premierów międzywojennej Polski.	P	F

Ilustracja do zadania 16.

Na podstawie: [https://pl.wikipedia.org/wiki/\[...\]/#media/Plik:Obwieszczenie_Rataj_\[...\].jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/[...]/#media/Plik:Obwieszczenie_Rataj_[...].jpg)

Zadanie 16. (0-3 pkt)

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A-C.

Obwieszczenie wydano w okresie pomiędzy 16.1.____. . Konstytucja, do której artykułu jest odwołanie w tekście obwieszczenia, nazywana jest 16.2.____. . Autor obwieszczenia do momentu jego ogłoszenia pełnił funkcję 16.3.____. .

- 16.1. A. zakończeniem konferencji paryskiej a podpisaniem pokoju ryskiego
 B. wybuchem III powstania śląskiego a przyłączeniem do Polski Zaolzia
 C. zawarciem paktu Ribbentrop-Mołotow a utworzeniem Generalnego Gubernatorstwa
- 16.2. A. małą konstytucją
 B. konstytucją marcową
 C. konstytucją kwietniową
- 16.3. A. marszałka Sejmu
 B. marszałka Senatu
 C. Prezesa Rady Ministrów

Ilustracja do zadania 17.

„- Otrzymałem pensję miesięczną i nie wiem co robić! Posiadam pieniędzy zbyt wiele, ażeby samemu udźwignąć i zbyt mało, ażeby zapłacić dorożkaczowi za odwiezienie do domu”.

Na podstawie: [Zakrzewski-Zakrzewska-Kryzys-i-modernizacja.pdf](http://muzeumpilsudski.pl/Zakrzewski-Zakrzewska-Kryzys-i-modernizacja.pdf) (muzeumpilsudski.pl)

...../1

Zadanie 17.1. (0-1 pkt)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F –jeśli jest fałszywe.

Przedstawiony na ilustracji obywatel II Rzeczypospolitej pobierał <i>pensję miesięczną</i> w polskich złotych.	P	F
Ukazana sytuacja stanowiła jedną z konsekwencji ogólnoświatowego kryzysu zapoczątkowanego krachem na Wall Street.	P	F

...../1

Zadanie 17.2. (0-1 pkt)

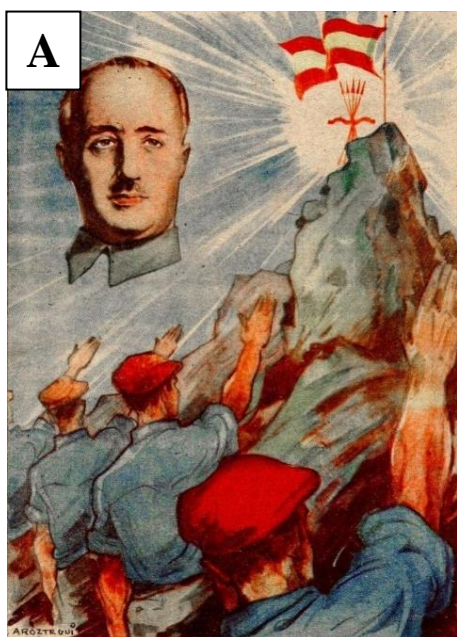
Podaj nazwę procesu ekonomicznego, którego skutkiem była sytuacja przedstawiona na ilustracji.

.....

Tekst i ilustracje do zadania 18.

Nie należy się u niego dopatrywać politycznej konsekwencji: po prostu starał się wykorzystać szalejący chaos. Najpierw przyłożył rękę do powstania chaosu, który stał się powodem wybuchu strajku generalnego, a następnie wysłał depeszę do króla z żądaniem, aby go mianował premierem. Król powinien był depeszę zignorować, ale tego nie zrobił. Jej autor jedynie zagroził, że przechwyci władzę siłą, i pod groźbą jeszcze większego chaosu demokraci ustąpili. Jeden z czołowych historyków pisze: „Była to wygodna podróż pociągiem, po której nastąpiła niewielka demonstracja”. W ten sposób silny lider pokazał, że możliwe jest obalenie demokracji liberalnej.

Na podstawie: N. Davis, *Europa. Rozprawa historyka z historią*, Kraków 2010, s. 1007-1008.

[https://primolevicenter.org/printed-matter/\[...\]/](https://primolevicenter.org/printed-matter/[...]/)

https://live.staticflickr.com/4080/4787615800_04716bc0bd_o.jpg

<https://preview.redd.it/e6ltoj021po61.jpg?auto=webp&s=27f5b34b829d5c1bf112794bf558b87e536fbe75>

...../1

Zadanie 18.1. (0-1 pkt)

Rozstrzygnij, który z plakatów – oznaczony literą A, B czy C – jest wytworem propagandy reżimu, którego drogę do władzy opisano w tekście. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

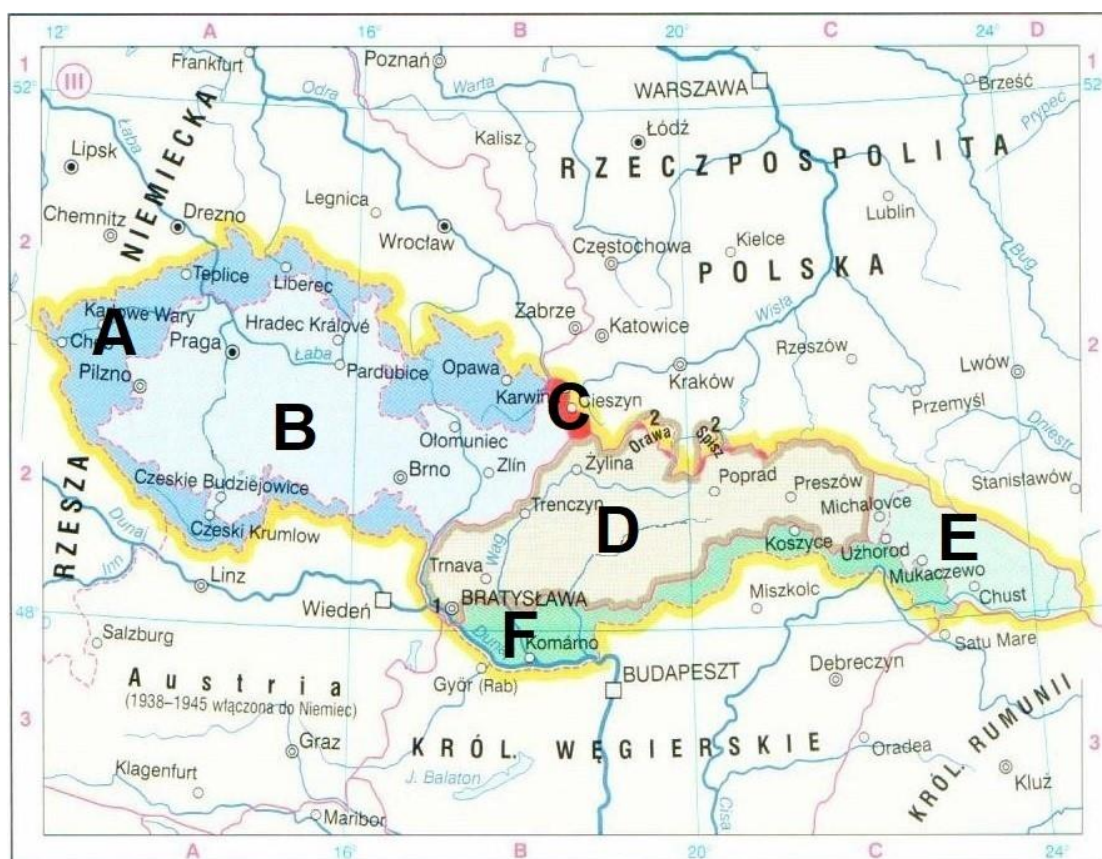
...../1

Zadanie 18.2. (0-1 pkt)

Podaj tytuł, który przybrał po objęciu władzy wspomniany w tekście *silny lider*.

.....

Mapa i tekst do zadania 19.

Na podstawie: *Atlas historyczny. Od starożytności do współczesności*, Warszawa 2013, s. 115.

Fragment przemówienia Winstona Churchilla w Izbie Gmin z 1938 r.

Pod groźbą pistoletu zażądano jednego funta. Kiedy został wypłacony, pod groźbą pistoletu zażądano 2 funtów. Ostatecznie dyktator zgodził się wziąć jednego funta, 17 szylingów i 6 pensów, a resztę – w formie obietnic dobrej woli na przyszłość. Ponieśliśmy klęskę, nie stoczywszy wojny.

Na podstawie: N. Davis, *Europa. Rozprawa historyka z historią*, Kraków 2010, s. 1052.

...../1

Zadanie 19.1. (0-1 pkt)

Podaj literę, jaką oznaczono na mapie terytoria, które – zdaniem Winstona Churchilla – miały symboliczną wartość *jednego funta 17 szylingów i 6 pensów*.

.....

...../1

Zadanie 19.2. (0-1 pkt)

Rozstrzygnij, czy Winston Churchill był zwolennikiem polityki appeasementu. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści przemówienia.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:
.....
.....
.....

Tekst do zadania 20.

W 1939 roku o 4.40, gdy nikt tak naprawdę się nie spodziewał, rozpoczęło się trwające przez tamten tragiczny dzień niszczenie, które w efekcie doprowadziło do tego, że zniknęło 90 proc. starego centrum – 75 proc. miasta legło w gruzach. 1200 osób – zwykłych cywili – zostało zabitych, zamordowanych. Oni się tego nie spodziewali. Nie było walki, bo nadleciały niemieckie samoloty i zbombardowały zwykłych śpiących ludzi.

[https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta-rp/wystapienia/wystapienie-prezydenta-rp-w-\[...\]-na-obchodach-80-rocznicy-\[...\].3994](https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta-rp/wystapienia/wystapienie-prezydenta-rp-w-[...]-na-obchodach-80-rocznicy-[...].3994)

...../1

Zadanie 20. (0-1 pkt)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych. Odpowiedź uzasadnij.

Opisane w tekście wydarzenia rozegrały się

- A. w Warszawie.
- B. na Westerplatte.
- C. w Wieluniu.
- D. w Wiźnie.

Uzasadnienie:
.....
.....
.....
.....

Teksty do zadania 21.

Tekst I

Ofensywa niemiecko-włoska odcięła w IV 1941 r. twierdzę od pozostałych sił alianckich w Afryce. 26 IX Polacy zajęli fort Solaro, położony w centrum twierdzy i przejęli od Australijczyków sprzęt oraz broń ciężką. W połowie listopada 1941 r. rozpoczęła się brytyjska ofensywa z Egiptu, a Polacy brali udział w operacji wspomagającej ofensywę. Ostatnią walkę stoczyli w nocy z 9 na 10 XII, gdy zdobyli wzgórze Medauar. Polacy zdobyli również wzgórze White Knoll.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 317.

Tekst II

Jednostka ta powstała w V 1943 r. z inicjatywy komunistów polskich przebywających w ZSRR. Dowódcą wojsk został płk Zygmunt Berling. We IX 1943 r. skierowano ją na front pod Smoleńskiem. W bitwie pod Lenino poniosła bardzo duże straty i nie była zdolna do dalszych walk.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 319.

Tekst III

W nocy z 5 na 6 VI 1944 r. rozpoczęła się operacja lądowania wojsk sprzymierzonych we Francji, pod kryptonimem „Overlord”. Pomimo sukcesu lądowania alianci nie zdołali zniszczyć wojsk niemieckich operujących w Normandii. Decydujące natarcie rozpoczęło się 7 VIII 1944 r. i przeprowadziły je siły amerykańskie, brytyjskie oraz kanadyjskie, w skład tych ostatnich wchodziła polska jednostka pod dowództwem gen. bryg. Stanisława Maczka. Polacy sforsowali rzekę Dives i zdobyli wzgórze Mont Ormel oraz miasto Chambois.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 323.

...../3

Zadanie 21. (0-3 pkt)

Do każdego tekstu (Teksty I-III) przyporządkuj nazwę polskiej jednostki wojskowej, która brała udział w opisanych działaniach wojennych. Wybierz ją spośród oznaczonych literami A-F. W każdym wierszu tabeli zaznacz wybraną literę.

21.1.	Tekst I	A	B	C	D	E	F
21.2.	Tekst II	A	B	C	D	E	F
21.3.	Tekst III	A	B	C	D	E	F

A. 2 Korpus Polski

B. I Dywizja Pancerna

C. Brygada Strzelców Karpackich

D. Brygada Strzelców Podhalańskich

E. 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa

F. 1 Dywizja Piechoty im. Tadeusza Kościuszki

Tekst do zadania 22.

Paryż rozpoczął powstanie. Mimo niedostatków wywiadu idea polegała na przygotowaniu ataków w obrębie miasta, aby w ten sposób przyspieszyć ostateczne uderzenie Amerykanów. Niektóre odłamy francuskiego Ruchu Oporu współpracowały z dowództwem amerykańskim, które uznawało ich zasługi w bitwach stoczonych od czasu desantu w Normandii. Atakowany ze wszystkich stron garnizon niemiecki zaczął się wycofywać i w tym momencie Amerykanie uderzyli. Francuskiej dywizji pancerniej dowodzonej przez gen. Leclerca, która walczyła pod amerykańskimi rozkazami, przypadł w udziale zaszczyt wejścia do miasta w czołówce. Niemiecki garnizon poddał się, zlekceważywszy rozkaz Führera, który mu nakazywał nie zostawiać kamienia na kamieniu.

Na podstawie: N. Davis, *Europa. Rozprawa historyka z historią*, Kraków 2021, s. 1107.

Zadanie 22.1. (0-2 pkt)

...../2

Wskaż i wyjaśnij jedno podobieństwo i jedną różnicę pomiędzy opisanym przebiegiem powstania w Paryżu a powstaniem w Warszawie w 1944 r.

Podobieństwo:

.....

.....

Różnica:

.....

.....

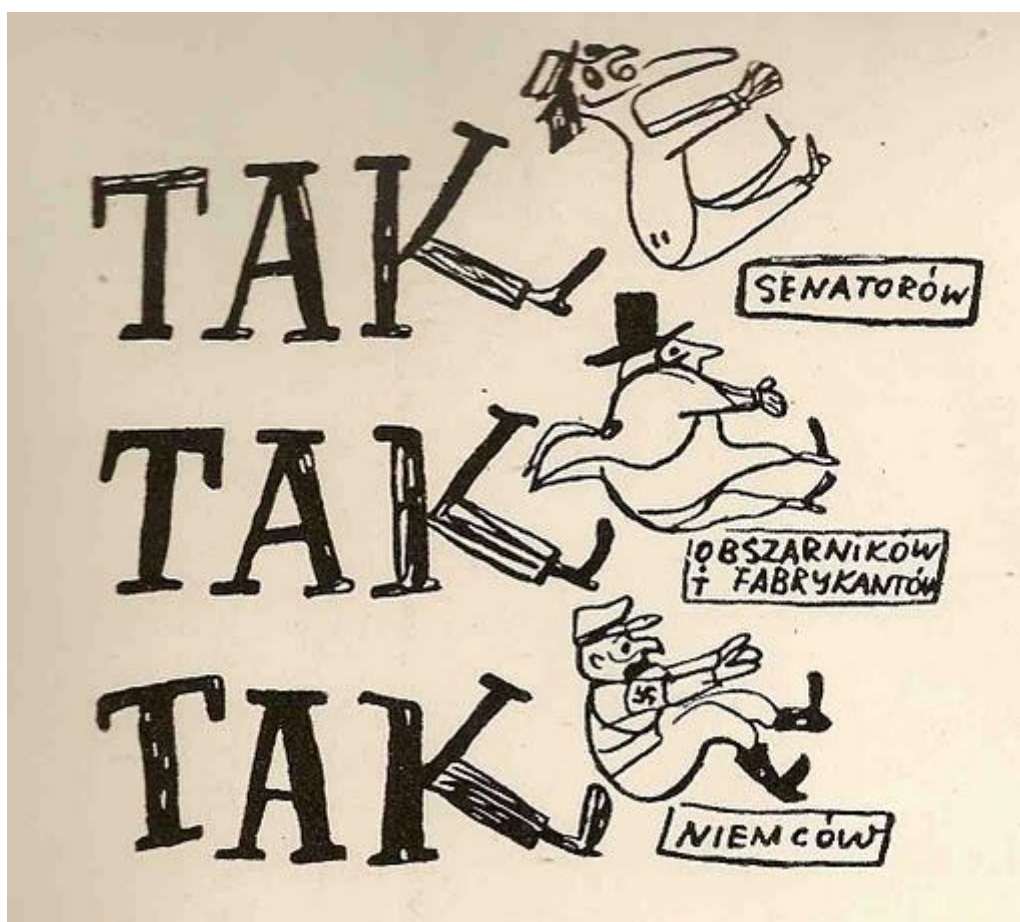
Zadanie 22.2. (0-1 pkt)

...../1

Podaj nazwisko wodza naczelnego sił francuskich, którym *przypadł w udziale zaszczyt wejścia do miasta w czołówce*.

.....

Ilustracja do zadania 23.

<http://www.izba.centrum.zarow.pl/lata-...>

...../1

Zadanie 23.1. (0-1 pkt)

Podaj datę roczną wydarzenia, do którego odnosi się plakat.

.....

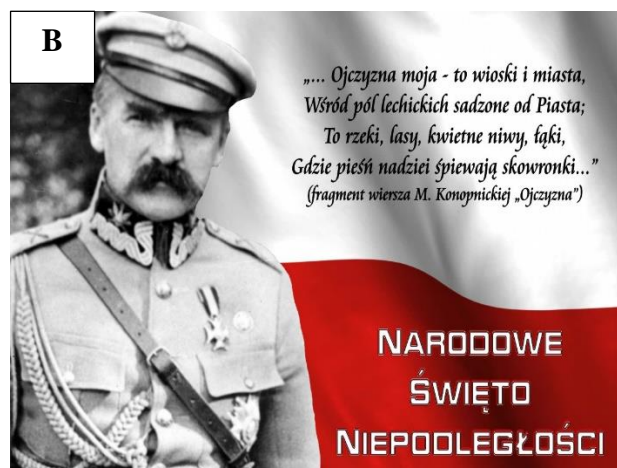
Zadanie 23.2. (0-2 pkt)

Wyjaśnij przesłanie plakatu, odwołując się do jego elementów graficznych.

...../2

.....
.....
.....
.....
.....

Ilustracje do zadania 24.

[https://www.\[...\]/narodowe-swieto-odrodzenia-polski-22-lipca/](https://www.[...]/narodowe-swieto-odrodzenia-polski-22-lipca/) <https://grybow.pl/2017/10/narodowe-swieto-niepodleglosci-3/>

...../2

Zadanie 24. (0-2 pkt)

Rozstrzygnij, czy obydwie plakaty (A i B) promują obchody tego samego święta. Odpowiedź uzasadnij, podając dwa argumenty na poparcie swojego stanowiska.

Rozstrzygnięcie:

Argument I:

.....

.....

Argument II:

.....

.....

Ilustracje i tekst do zadania 25.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 346, 347.

[http://idziemy.pl/kosciol/mysli-\[...\]za-wiare-i-ojczyzne/64873](http://idziemy.pl/kosciol/mysli-[...]za-wiare-i-ojczyzne/64873)

Podczas powstania warszawskiego był kapelanem AK. W 1946 r. papież Pius XII mianował go biskupem ordynariuszem diecezji lubelskiej. Dwa lata później został podniesiony do godności arcybiskupa, prymasa Polski, a 12 stycznia 1953 r. otrzymał kapelusz kardynalski (którego nie mógł odebrać osobiście, gdyż władze komunistyczne odmówiły mu wydania paszportu). Już 25 września 1953 r. został aresztowany. Po odzyskaniu wolności, w latach 1957-1966 prowadził Wielką Nowennę, która miała przygotować naród na obchody Tysiąclecia Chrztu Polski. Był też jednym z inicjatorów słynnego orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich. Pozostawał aktywnym uczestnikiem obrad soboru.

Na podstawie: [https://www.kul.pl/zyciorys-slugi-bozego-\[...\],art_11957.html](https://www.kul.pl/zyciorys-slugi-bozego-[...],art_11957.html)

Zadanie 25. (0-3 pkt)

...../3

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

W tekście przedstawiono fragment życiorysu postaci przedstawionej na fotografii oznaczonej cyfrą **25.1.**_____. Z tekstu wynika, że duchowny, o którym mowa, padł ofiarą prześladowań ze strony komunistów u schyłku **25.2.**_____ w Polsce. Kardynał wziął udział w **25.3.**_____.

25.1. A. 1

B. 2

C. 3

25.2. A. okresu stalinowskiego

B. małej stabilizacji

C. stanu wojennego

25.3. A. soborze trydenckim

B. II soborze watykańskim

C. soborze w Konstancji

Teksty do zadania 26.

Tekst A

Komediodramat, którego akcja zaczyna się w nocy z 20 na 21 sierpnia. W reakcji na politykę Alexandra Dubčeka wojska państw Układu Warszawskiego ruszają z interwencją znaną jako Operacja Dunaj. Na Hradec Králové wyrusza również Biedroneczka – wysłużony T-34/85. Czołg nie dociera jednak do celu – po kilku kilometrach za granicą trafia do cichej wioski, gdzie przez przypadek wbija się lufą w karczmę, co unieruchamia go na dłuższy czas. Pojawienie się obcych żołnierzy przewraca życie całej lokalnej społeczności do góry nogami. Stosunki między miejscowymi a okupantami ewoluują od skrajnie nieprzyjaznych, aż do głębokich przyjaźni, wzajemnego zrozumienia, a w niektórych przypadkach – do miłości.

Na podstawie: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Operacja_Dunaj_\(film\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Operacja_Dunaj_(film))

Tekst B

Opowieść o kulminacyjnym punkcie "zimnej wojny": trzynastu dniach, które wstrząsnęły światem. W październiku z powodu rozmieszczenia jądrowych pocisków rakietowych na Kubie, USA i ZSRR nieuchronnie zmierzają do atomowej konfrontacji. Co robił amerykański samolot szpiegowski nad Związkiem Radzieckim? Jak Chruszczow chciał zniszczyć bazę Guantanamo? Kronika wydarzeń, które mogły doprowadzić świat do ostatecznej katastrofy, napisana przez dziennikarza "Washington Post".

Na podstawie: <https://www.empik.com/za-minute-polnoc-dobbs-michael.prod57520082.ksiazka-p>

Tekst C

Film opowiada prawdziwą historię grupy uczniów z klasy szóstej. Dwaj przyjaciele z małego NRD-owskiego miasteczka wyjeżdżają czasami do kina w Berlinie Zachodnim. Przed jednym z seansów oglądają kronikę filmową, gdzie pojawiają się informacje o ofiarach powstania węgierskiego, jakie wybuchło przeciwko socjalistycznemu systemowi. Na ekranie widać ofiary sowieckiej interwencji, podana też zostaje informacja o śmierci Ferenca Puskasa, znanego piłkarza, ówczesnego idola fanów futbolu. Poruszeni młodzi chłopcy opowiadają całą historię następnego dnia w klasie i proponują uczcić poległych Węgrów minutą ciszy. Budzi to kontrowersję wśród uczniów, którzy nie chcą wierzyć słowom Thea i Kurta, bo przekaz miejscowych mediów jest zupełnie inny.

Na podstawie: <https://www.filmweb.pl/film/Milcz%C4%85ca+rewolucja-2018-806809/descs>

...../1

Zadanie 26. (0-1 pkt)

Ułóż wydarzenia historyczne wspomniane w tekstach A-C w kolejności chronologicznej. Wpisz we właściwe miejsca litery, którymi oznaczono wybrane teksty.

Teksty do zadań 27. i 28.

Cytat A

Jeśli nam pomożecie, to sądzę, że ten cel uda nam się wspólnie osiągnąć. Jak? Pomożecie?

Na podstawie: oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. Lenard, *Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, Warszawa 2002, s. 407.

Cytat B

My w Polsce nie znamy pojęcia pokoju za wszelką cenę. Jest jedna tylko rzecz w życiu ludzi, narodów i państw, która jest bezcenna. Tą rzeczą jest honor.

Na podstawie: oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. Lenard, *Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, Warszawa 2002, s. 180.

Cytat C

Każdy prowokator czy szaleniec, który odważy się podnieść rękę przeciw władzy ludowej, niech będzie pewny, że mu tę rękę władza ludowa odrąbie.

Na podstawie: oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. Lenard, *Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, Warszawa 2002, s. 398-399.

Cytat D

Ogłaszam, że w dniu dzisiejszym ukonstytuowała się Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego. Rada Państwa, w zgodzie z postanowieniami Konstytucji, wprowadziła dziś o północy stan wojenny na obszarze całego kraju.

Na podstawie: L. Bielski, *Historia i dokument. Wybór tekstów źródłowych z komentarzami dla gimnazjum i liceum*, Kraków 2001, s. 253-254.

Cytat E

Niech zstąpi Duch Twój! I odnowi oblicze ziemi! Tej ziemi!

Na podstawie: A. Friszke, *Polska. Losy państwa i narodu 1939-1989*, Warszawa 2003, s. 359.

Cytat F

Wasz prezydent, nasz premier.

<https://wyborcza.pl/duzyformat/7,127290,3645049.html>

...../2

Zadanie 27.1. (0-2 pkt)

Spośród wydarzeń, do których odnoszą się cytaty A-F, wskaż wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. W każdym wierszu tabeli zaznacz literę, którą oznaczono wybrany cytat.

27.1.	Wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D	E	F
27.2.	Wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D	E	F

Zadanie 28. (0-3 pkt)

Do postaci podanych w tabeli dopasuj wypowiedziane przez nie słowa. Wybierz je spośród cytatów oznaczonych literami A-F. W każdym wierszu tabeli zaznacz literę, którą oznaczono wybrany cytat.

28.1.	Edward Gierek	A	B	C	D	E	F
28.2.	Józef Cyrankiewicz	A	B	C	D	E	F
28.3.	Wojciech Jaruzelski	A	B	C	D	E	F

BRUDNOPIS